

SUIȘURI-COBORÎȘURI ASUMATE

PORUNCA A 7-A de Dario Fo
● **TEATRUL „RADU STANCA“ DIN SIBIU** ● Data reprezentației: 3 aprilie 1997 ● Regia și coloana sonoră: Ion Bordeianu ● Decorul și costumele: Dorin Bordeianu ● Distribuția: Diana Văcaru (Enea), Mihai Bica (Feretrofobul, Domnul, Trimisul), Ovidiu Moș (Gropar I, Profesorul), Mihai Coman (Gropar II, Hoțul), Viorel Rață (Gropar III), Mircea Iach (Gropar IV), Dana Lăzărescu-Popa (Soția feretrofobului), Dana Taloș (Cocota), Ioana Blaga (Cocota I, Soția paznicului), Lerida Buchholtzer (Cocota II), Denisa Boriga (Cocota III), Ibolya Costin (Cocota IV), Gelu Potzolli (Excelența Sa), Ion Buleandră (Comisarul), Nae Floca-Acileni (Directorul cimitirului), Avram Besoiu (Judecătorul), Cătălin Neghină (Paznicul, Șantajatul), Kitty Stroescu (Maica Ranieri), Geraldina Basarab (Maica soră I), Rodica Mărgărit (Maica soră II), Ovidiu Verdeș (Agent I), Adrian Tănase (Agent II); în alte roluri: Adrian Cheroiu, Ștefan Bucșe, Nicu Dan, Dan Voinea, Nicolae Mitroi, Ovidiu Negrea.

După patru ani, Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu a sosit la București. Scopul deplasării: prezentarea spectacolului **Porunca a 7-a** de Dario Fo, în regia lui Ion Bordeianu. Este primul turneu în capitală după remarcabilul **Decameron** al lui Iulian Vișa. Regretatul regizor a dinamizat și a motivat trupa teatrului, pe care am urmărit-o cu încântare și în **Chang-Eng**, și în **Cartoteca**. Repede după '89, teatrul din Sibiu a devenit, cu mult înaintea altora, un loc viu. Un loc în care se întâmpla ceva, care renăștea – și la propriu, și la figurat – din propria-i cenușă. Prinși de vârtejul tranziției, poate mulți dintre noi n-au fost foarte atenți la acest fenomen, cu nimic mai prejos decât cel de astăzi de la Piatra-Neamț, de pildă, și nu l-au comentat ca atare. El a existat însă, indiferent de reacțiile noastre, pasive sau active. Nu știu cât de bun manager a fost Iulian Vișa. Nu prea eram familiarizată atunci cu înțelesurile acestui cuvânt. Dar știu că a fost regizorul trupei, mentorul ei. După moartea lui Vișa, direcția a fost preluată de actorul Mihai Bica. Mai adaptat, poate, la cerințele realului (și ale

unor mode), Mihai Bica a scos câteva premiere, a organizat câteva ediții ale Festivalului școlilor de teatru (fără un program estetic foarte limpede) și câteva colocvii. Activitate meritorie. Dar nu a găsit **regizorul** care să poposească la Sibiu și să lucreze serios cu o trupă performantă. Încet-încet, aleatoriu s-a instalat în strategia repertorială și în cea de atragere a unei autorități regizorale. Discutăm finalitatea gesturilor, materializată în spectacole. Poate că Mihai Bica a încercat, dar, până una-alta, n-a reușit. Anul trecut, în cadrul Festivalului internațional de teatru tânăr profesionist, am văzut **Doña Juana** de Radu Stanca. Un spectacol care m-a întristat și pentru că nivelul actorilor coborâse incredibil. Pasiuni și orgolii, mai mult sau mai puțin justificate, au făcut ca teatrul să-și piardă direcția. Să coboare ștacheta. Să devină, din păcate, unul dintre atâtea.

Nu sunt un fan al autorului Dario Fo și mă întrebam ce a scos regizorul Ion Bordeianu, de care nu am auzit, din **Porunca a 7-a**. O piesă despre manipulare, despre naivi și escroci, o parabolă parodică despre indiferența pe care o afișează oamenii în cele mai grave situații. În spatele indiferenței se ascunde însă o curiozitate feroce. Superficială totuși, preocupată de bârfe și cancanuri, și nu de analizarea problemelor, a suitașilor, de rezolvarea lor. Groparul Enea, o fată tânără și deloc pricepută în matrapazlăcuri și în cele lumești, declanșează fără voie mecanismul dezvăluitor al aranjamentelor, traficului și escrocheriilor petrecute, să zicem, în cimitirul în care cu onor muncește. „Cine sapă groapa altuia, cade singur în ea”, spune un proverb. Enea a săpat gropi din îndatoririle slujbei. Alții, însă, au săpat alte variate „gropi” din voluptate. Din plăcerea înșelării, din plăcerea amețitoare a banului sau a puterii.

Spectacolul de la Sibiu nu este nici un eșec, dar nici vreo izbândă. Mizează mult pe umorul degajat de textul lui Dario Fo, și cam atât. Regia lui Ion Bordeianu este confuză, lăsând de prea multe ori ca lucrurile să alunece în vulgar. Stridența limbii vorbite (nu și rostite) pe scenă, prea dese intersectări cu limbajul neglijent din cotidian, înghesuiala unui decor nefuncțional, utilizarea unor lumini care măresc tușele groase ale

Diana Văcaru în Porunca a 7-a de Dario Fo la Sibiu (regia: Ion Bordeianu)

interpretărilor, dar și, vai, costumele scoase din zona artisticului și trimise în civile au estompat mult și din eforturile Dianei Văcaru (Enea), ale lui Mihai Bica (Feretrofobul, Domnul, Trimisul) sau ale lui Nae Floca-Acileni (Directorul cimitirului). Scenografia lui Dorin Bordeianu sufocă, în multe momente, și textul, și actorii, și regia. Chiar dacă discuțiile pe care le-am avut după reprezentație m-au mai lămurit pe ici, pe colo, rămâne mediocritatea spectacolului. Am înțeles că la sediu elementele de decor sunt funcționale (vezi inexplicabilele trape), că filtrele pentru lumini sunt altele (și nu verdele amestecat cu albastru și roșu, de un gust îndoielnic), că totul este mai degajat și mai aerisit. Sunt de acord că, de cele mai multe ori, un spectacol arătat în alt spațiu decât cel de la sediu comportă și riscuri. Dacă ele sunt atât de mari încât să-i afecteze imaginea, ca în cazul nostru cu **Porunca a 7-a**, nu știu dacă nu e mai profitabil să se renunțe la deplasare sau să se caute, mai atent, un alt spațiu, cât mai asemănător celui de acasă. Este și spre binele celor care joacă, și al celor care văd spectacolul. Altfel, suișurile și coborâșurile care depășesc limitele normale ale reprezentațiilor trebuie asumate. Până una-alta, **Porunca a 7-a** este un spectacol nici prea-prea, nici foarte-foarte.

MARINA CONSTANTINESCU